

KAPİTALİZM VE YOLSUZLUK

Aydınlık Gazetesi, 14 Ocak 2012

Yıldırım Koç

İnsan çok karmaşık bir varlık; içinde iyiyi de kötüyü de, dürüstlüğü de ahlaksızlığı da, cesareti de korkaklığı da birlikte barındırıyor. Bunların hangisinin ağır basacağı ve hakim olacağı birçok farklı etmene bağlı.

Yolsuzluk mutlaka tüm dönemlerde oldu. Ancak kapitalizm, toplumsal değerler sistemini çürütmesiyle, yolsuzluk için en uygun koşulları yaratıyor.

Türkiye’de günümüzde ne yazık ki yakalanmadan yolsuzluk yapma imkanına sahip olup da yolsuzluk yapmayacak insan sayısı çok fazla değil. Bal tutanın parmağını yalaması eskiden beri normal karşılanırdı. Günümüzde, bal tutanın (yakalanmayacağından emin olması durumunda) tuttuğu balı tümüyle götürmesi bile tepki çekmiyor.

Kapitalizm ülkemizde eski değerleri yok etmeden önce, bir kişi hakkında “o hırsızdır, zimmetine para geçirmiştir” gibi söylentiler bile o kişinin toplumdan tecrit edilmesine, mahallesinden ve hatta şehirden taşınmasına yol açardı.

Kapitalizm geliştikçe, sade hayatların yerini gösterişçi tüketim aldıça, insanlar tükettiklerine bakılarak adamdan sayılmaya başlanınca, “becerikli hırsızlık” takdir görmeye başladı.

Elinde imkan olmasına karşın hırsızlık, yolsuzluk, usulsüzlük yapmayanlara “enayi” gözüyle bakılmaya başlandı.

Burada temel ölçüt, hırsızlık yapıp yapmama değil, hırsızlık yaptıktan sonra yakalanıp yakalanmamak oldu. Hırsızlık/yolsuzluk yapmayana da, yapıp yakalana da “enayi” dendi.

Kapitalizm tarihin çöplüğüne atılmadan değerler sistemindeki bu çöküşü geriye çevirmek olanaklı değildir.

Geçmişin değerler sistemi, yıllardır aynı köyde ve mahallede oturan, hayatta kalabilmek için birbirine muhtaç olan, küçükten beri mahallede birlikte oynayarak ve birbirine yardım ederek kardeşleşen, yardımlaşarak ve dayanışarak sorunları aşmaya çalışan, ev kapısını kilitleme ihtiyacının bile duyulmadığı küçük toplulukların ayakta kalmasını sağlıyordu.

Kapitalizm bu toplumsal ilişkileri de, ona dayanan değerler sistemini de parçaladı.

Yeni bir insancıl değerler sistemi ancak kapitalizmin yıkıntıları üzerinde sınıfsız, sömürsüz, eşitlikçi, dayanışmacı bir siyasal, toplumsal ve ekonomik sistem temelleri üzerinde inşa edilebilir.

Kapitalizm, yarattığı ilişkilerle, insandaki kötüyü ve ahlaksızı hakim kılıyor. Kapitalizm var oldukça, ortadaki insan malzemesinde bencillik, ahlaksızlık, üçkağıtlılık, sahtekarlık özelliklerinin ağır basması normaldir.

Kapitalist düzende “yeni insan” yaratabilmek ise çok zor. İnsan olan; paranın ve para sahiplerinin kulluğunu ve köleliğini reddeden; korkuyla veya cennet vaadiyle değil, bir dava insanı olduğu için dürüst olan; beyni ve vicdanıyla hareket ederek sömürüye, eşitsizliklere, baskıya, zulme karşı çıkan ve bunun bedelini ödeyen insan sayısının kapitalist düzende çoğunluk oluşturması mümkün değil.

Yazarların görevi, yolsuzluk yapanları teşhir ederek, kamuoyu oluşturma, duyarlılık yaratma, insanları cesaretlendirme alanındadır.

Yolsuzluklarla mücadele, kapitalizmin iyice çürüdüğü ve parazitleştiği koşullarda, kapitalizmle mücadelenin en önemli unsurlarından biridir. Yolsuzlukların ve yolsuzluk iddialarının sendikalara büyük darbe indirdiği günümüzde bu konu daha da önemlidir.

Namurluların yolsuzluk yapanlarla mücadelesi, insanca yaşanabilecek, sınıfsız ve sömürsüz bir Türkiye ve dünya yaratma mücadelesinin günümüzdeki en önemli araçlarındandır. Bu aracı cesaretle kullanmak gerekir.

İsmet İnönü’nün dediği gibi, “bir memlekette namuslular namussuzlar kadar cesur olmadıkça, o memlekette kurtuluş yoktur.”